

Slīkšana

Roberts Fūrmanis

Latvijas Ārstu biedrības viceprezidents

Latvijas Dzīvības Glābšanas Asociācijas prezidents

Roberts Fūrmanis

- **Izglītība:**
 - Sertificēts anesteziologs, reanimatologs
 - Sertificēts pirmās palīdzības pasniedzējs
 - Pludmales glābēju uz ūdeņiem apmācību instruktors
- **Darba pieredze:**
 - Darbs NMP sistēmā kopš 2002.gada
 - NMP dienesta ārsta-speciālista brigādes ārsts
 - Latvijas Ārstu biedrības viceprezidents
 - Latvijas Dzīvības Glābšanas Asociācijas prezidents

levads

- Slīkšana ir viens no izplatītākajiem nāves iemesliem ne tikai Latvijā, bet arī pasaulē.
- Pēc Pasaules Veselības Organizācijas (PVO) datiem ik gadu pasaulē ir 372 000 nāves gadījumu noslīkstot (2012.gads)
- Lielbritānijā 2006.gadā 312 nāves gadījumi slīkšanas rezultātā
- Turpretī Latvijā ik gadu vidēji 170-190 nāves gadījumu noslīkstot
- Aktuālāka problēma ir mazatīstītās valstīs (Pēc PVO datiem)

levads

- Bērni, jaunāki par 1 gada vecumu
 - Atrodoties vannā bez īslaicīgas vecāku uzraudzības
- Pirmsskolas vecuma bērni
 - Nenorobežotos baseinos, atklātās ūdens tilpnēs
- Gados jauni cilvēki (sevišķi vīrieši 15 -24 gadu vecumā)
 - Piemājas dīķi
 - Ezeri (nezināmas konstrukcijas zem ūdens)
 - Upes (lēkšana no tiltiem, straume, zemūdens priekšmeti)
 - Alkohola un narkotisko vielu ietekme

levads

- Cilvēki ar kādu hronisku vai akūtu patoloģiju, visās vecuma grupās
 - Krampju sindroms
 - Akūts koronārs sindroms
 - Hipoglikēmija
 - Hipertermija
 - Ak. galvas smadzeņu asinsrites traucējumi
- Peldēšanās nesankcionētā vietā
- Ūdens sports, atpūta pie ūdens
 - Alkohola lietošana
 - Drošības noteikumu neievērošana

levads

- *Slīkšana*- process, kura rezultāts ir ar imersiju/submersiju šķidrā vidē saistīts primārs elpošanas sistēmas nomākums (ILCOR- Starptautiskā atdzīvināšanas koordinēšanas komiteja)
 - Imersija- daļēja ķermeņa nosegšana ar šķidrumu
 - Submersija- pilnīga ķermeņa nosegšana ar šķidrumu
- Klasifikācija- Saskaņā ar ERC (EAP) 2015.gada vadlīnijām **neiesaka** izdalīt atsevišķi slīkšanas veidus, jo **palīdzības taktika neatšķiras**

levads

- **Pirmā palīdzība**- palīdzība, ko cietušajiem (saslimušajiem) dzīvībai vai veselībai kritiskā stāvoklī savu zināšanu un iespēju apjomā sniedz personas ar kvalifikāciju medicīnā vai bez tās neatkarīgi no sagatavotības un ekipējuma (Ārstniecības likums, 1.pants, desmitā daļa)
- **Atdzīvināšana** – noteikta rīcības secība, ko bez dzīvības pazīmēm esošam cietušajam vai saslimušajam savu zināšanu un iespēju robežās veic jebkura persona.
 - Krūšu kurvja kompresijas jeb sirds masāža
 - Elpināšana no mutes mutē

Palīdzības sniegšanas īpatnības

- Ātra un saudzīga evakuācija no ūdens (aculiecinieki, speciāli apmācīti glābēji)
- Palīdzības sniegšana notikuma vietā (pamataatdzīvināšanas algoritms, aprūpēšana, novērošana, hipotermijas profilakse)
- Prehospitālā aprūpe (ACLS algoritms, tūlītēja hospitalizācija)
- Novērošana un ārstēšana uzņemšanas vai intensīvās terapijas nodaļā

Palīdzības sniegšanas īpatnības

- Pēc izvilkšana no ūdens atdzīvināšana neatšķiras no ierastā
- Profesionāli glābēji, kuri strādā pēc pieaugušo atdzīvināšanas pamatalgoritma evakuācijas no ūdens laikā var veikt elpināšanas, kas var dot efektu pateicoties agrīnai skābekļa pievadei
 - N.B. Elpināšanas nedrīkst kavēt cietušā evakuācijas laiku
 - Profesionāli glābēji tiek apmācīti veikt 5 mākslīgās ieelpas pēc evakuācijas no ūdens, tad izvērtē dzīvības pazīmes
- Pie pirmās iespējas jāzvana pa tālruni 112

Glābšanas pasākumu ķēdīte

Chain of survival

Rīcība notikuma vietā

Palīdzības izsaukšana

- Vienmēr sauc pēc apkārtējo palīdzības
- Nekad necenties sniegt palīdzību vienatnē
- Pie pirmās iespējas zvani pa palīdzības izsaukšanas tālruniem

Palīdzības izsaukšana

Kādus numurus
izmantosim?

113

112

Informācijas secība:

- Kur noticis?
- Kas noticis?
 - Kāda veida trauma?
- Cik cietušo?

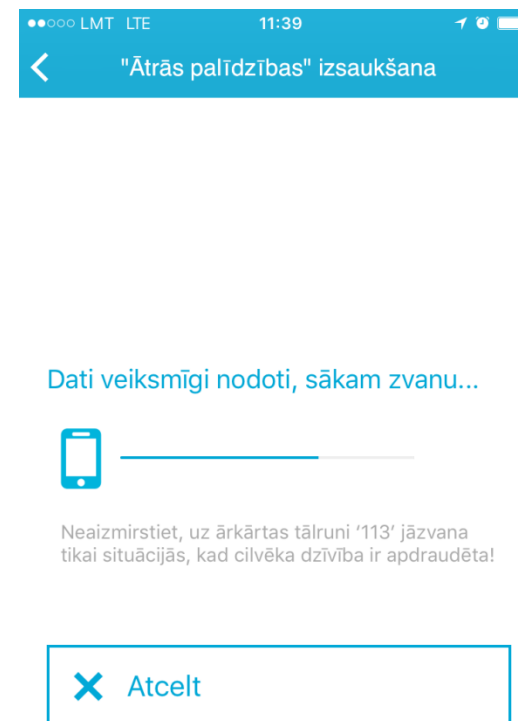
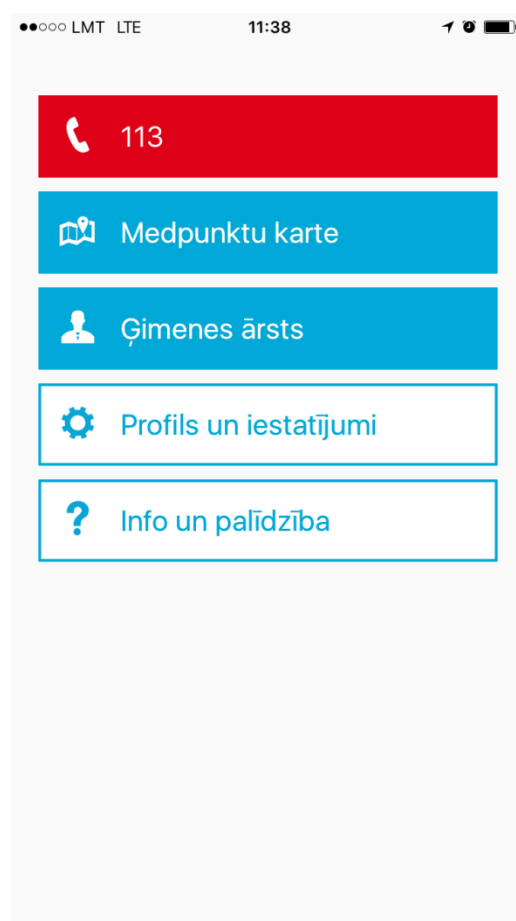
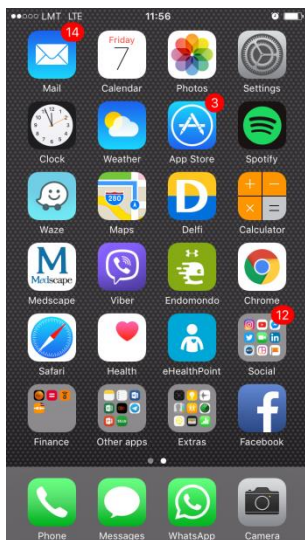

Svarīgi!!! Vienmēr sagaīdīt līdz dispečers pirmais noliek klausuli

eVeselībasPunkts eHealthPoint

ABC shēma

A

- Nereagē, neatbild uz jautājumu
- Atliec galvu, atbrīvo elpceļus

B

- Elpošanas novērtēšana ne vairāk un ne mazāk kā 10 sekundes
- Redzēt, dzirdēt, sajūst

C

- Neelpo normāli vai neelpo vispār
- Liec atnes Ārējo automatizēto defibrilātoru (AED)
- Uzsāc 30 krūšu kurvja kompresijas un 2 mākslīgās ieelpas

Samaņas pārbaude

- Skaļi uzrunā: KAS NOTICIS?
- Pakrati aiz pleciem un atkārtoti uzrunā: KAS NOTICIS?
- Skaties acīs!!!!

Cietušais pie samaņas

- Noskaidro, kas noticis?
- Atstāj tādā pašā pozīcijā, kā atradi.
- Sniedz nepieciešamo palīdzību.
- Nepieciešamības gadījumā zvani pa numuru 113.
- Atkārtoti pārbaudi cietušā samaņu
- Atdzišanas profilakse

Cietušāis
bezsamaņā

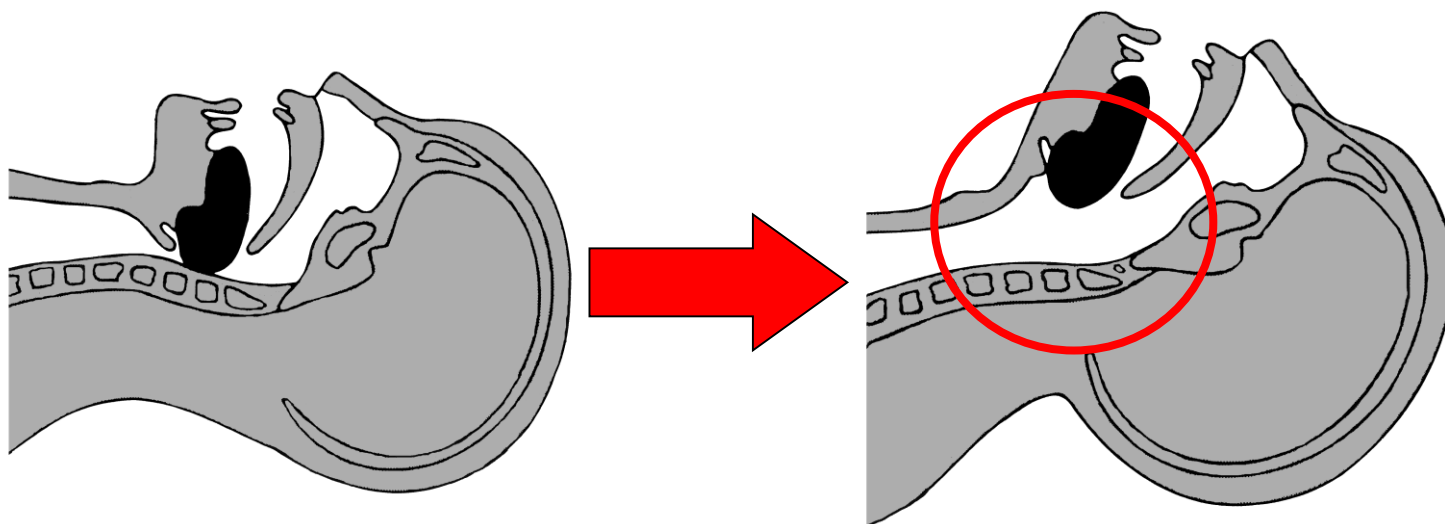
Sauc palīgā
apkārtējos cilvēkus

ABC shēma. Elpošanas novērtēšana.

A

- Atliec galvu, atbrīvo elpceļus

ABC shēma. Elpošanas novērtēšana.

B

- Elpošanas novērtēšana 10 sekundes

Svarīgi!!!!

- Redzēt
- Dzirdēt
- Sajust

Cietušāis elpo
normāli

Stabilā sānu guļa

B

- Ja cilvēks elpo normāli (vismaz 2 un vairāk reizes 10 sekundēs)
- Noguldi viņu stabilajā sānu guļā

Stabilā sānu guļa

B

- Ja cilvēks elpo normāli (vismaz 2 un vairāk reizes 10 sekundēs)
- Noguldi viņu stabilajā sānu guļā
- Izsauc NMP ja vēl nav izsaukta
- Sasedz ar folijas segu

Cietušāis neelpo

Liec apkārtējiem
zvanīt pa ārkārtas
numuru 113

«Zvani 113 un pasaki,
ka cietušais
bezsamaņā, neelpo
un pēc tam atgriezies
atpakaļ»

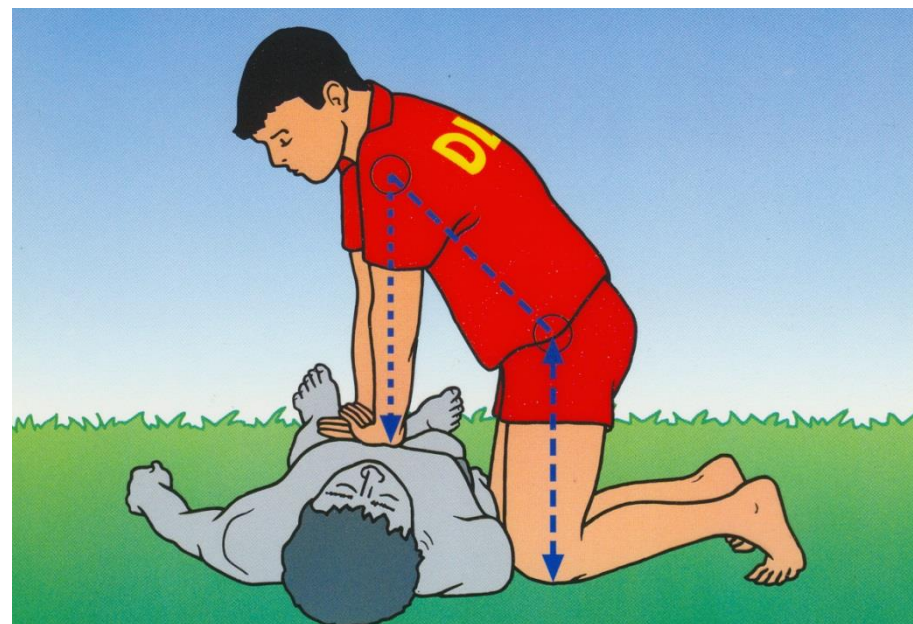
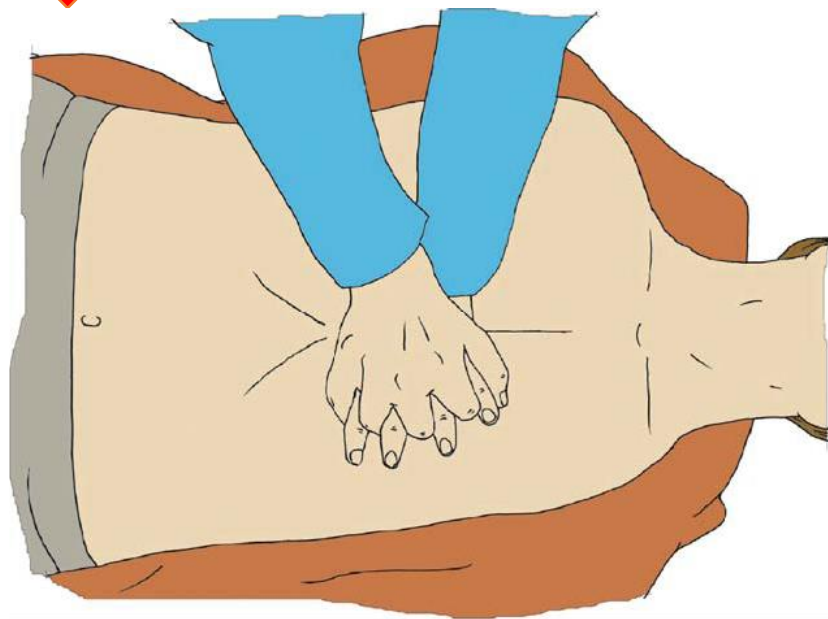
Liec apkārtējiem
atnest defibrilatoru

ABC shēma

C

- Neelpo normāli vai neelpo vispār
- Liec atnest Ārējo automatizēto defibrilatoru (AED)
- Uzsāc 30 krūšu kurvja kompresijas un 2 mākslīgās ieelpas

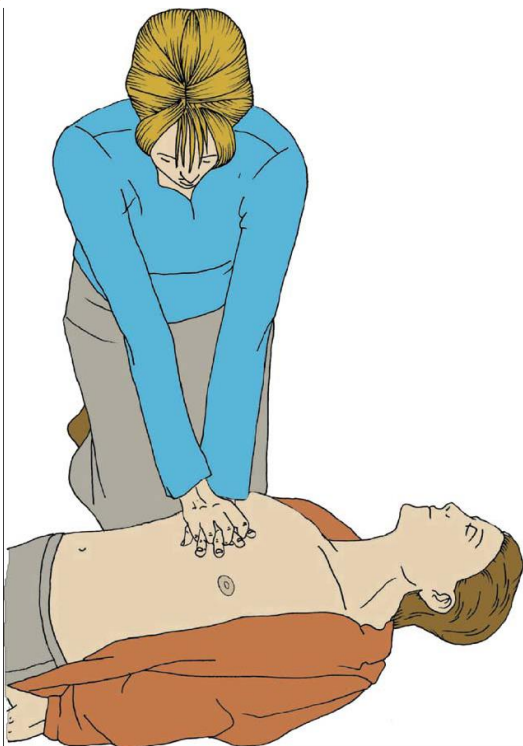

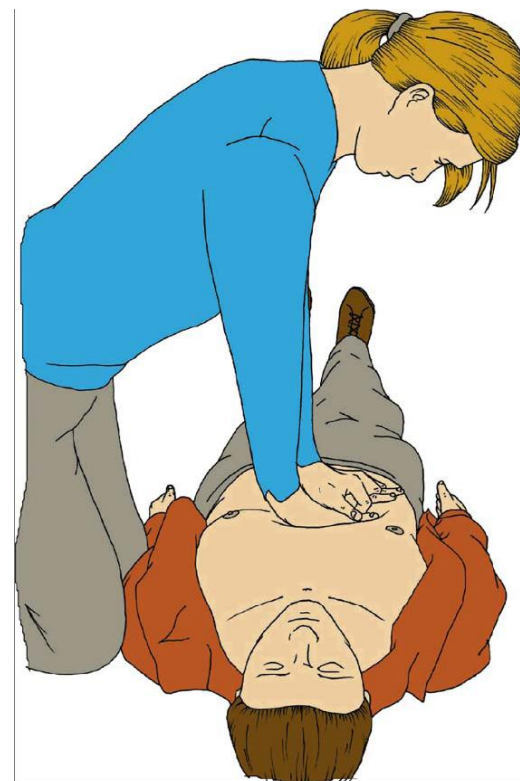
ABC shēma

C

- Neelpo normāli vai neelpo vispār
- Liec atnes Ārējo automatizēto defibrilatoru (AED)
- Uzsāc 30 krūšu kurvja kompresijas un 2 mākslīgās ieelpas

Krūšu kurvja
kompresiju
frekvence
100 līdz 120
reizes minūtē

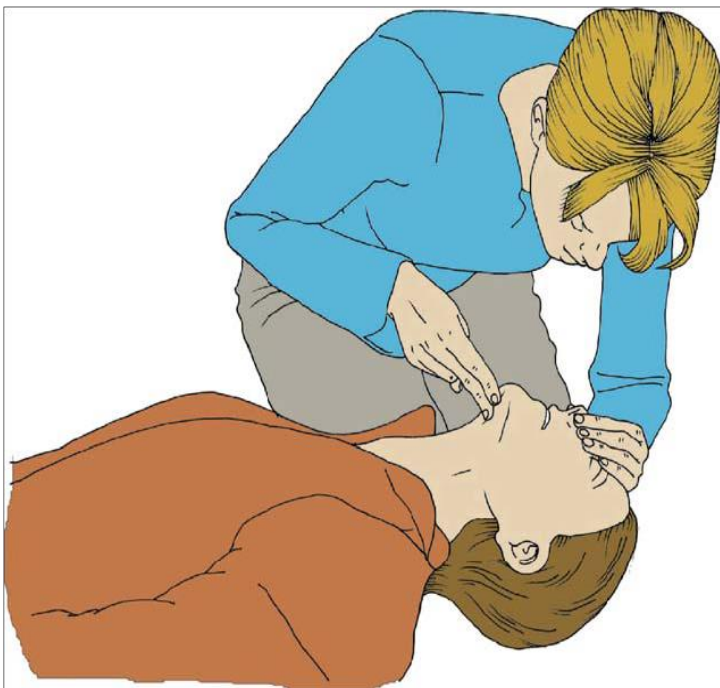

ABC shēma

C

- Neelpo normāli vai neelpo vispār
- Liec atnes Ārējo automatizēto defibrilatoru (AED)
- Uzsāc 30 krūšu kurvja kompresijas un 2 mākslīgās ieelpas

Bezsamaņa

Sauc palīgā

Atver elpceļus

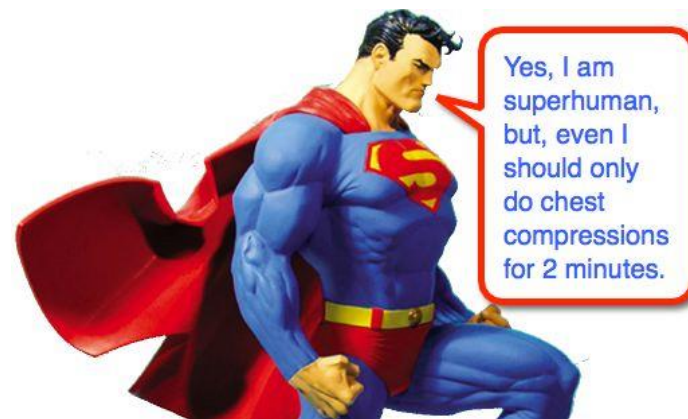
Neelpo

113

Liec atnest ārējo automatizēto
defibrilatoru (AED)

30 krūšu kurvja kompresijas 2
ieelpas 30:2

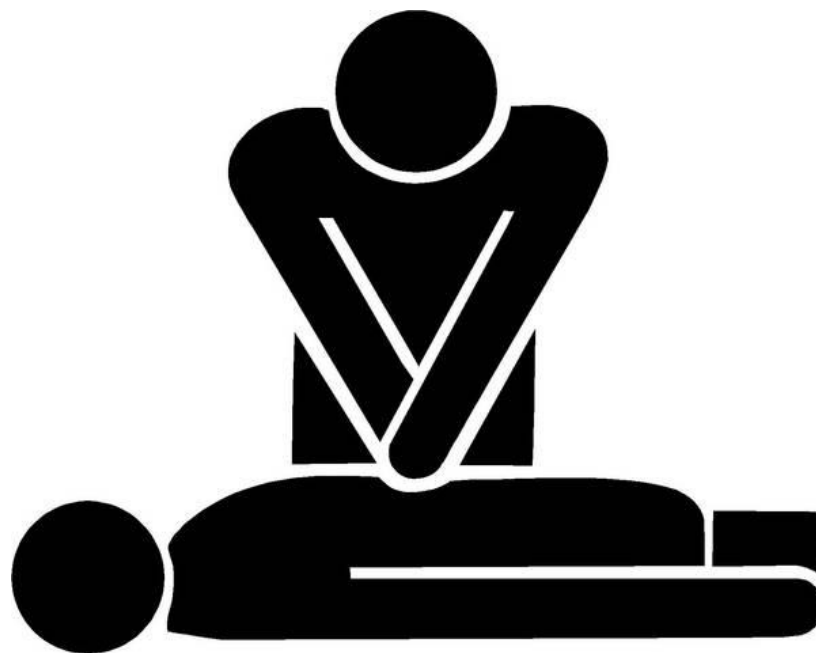
Pievieno AED, seko
instrukcijām, turpini līdz NMP

Atdzīvināšanas pasākumi

- Atdzīvināšanas pasākumus veic:
 - Līdz cietušais sāk elpot normāli
 - Līdz cietušais atver acis
 - Līdz cietušais sāk klepot
 - Līdz Tev izsīkst spēki
 - Līdz ierodas NMP brigāde

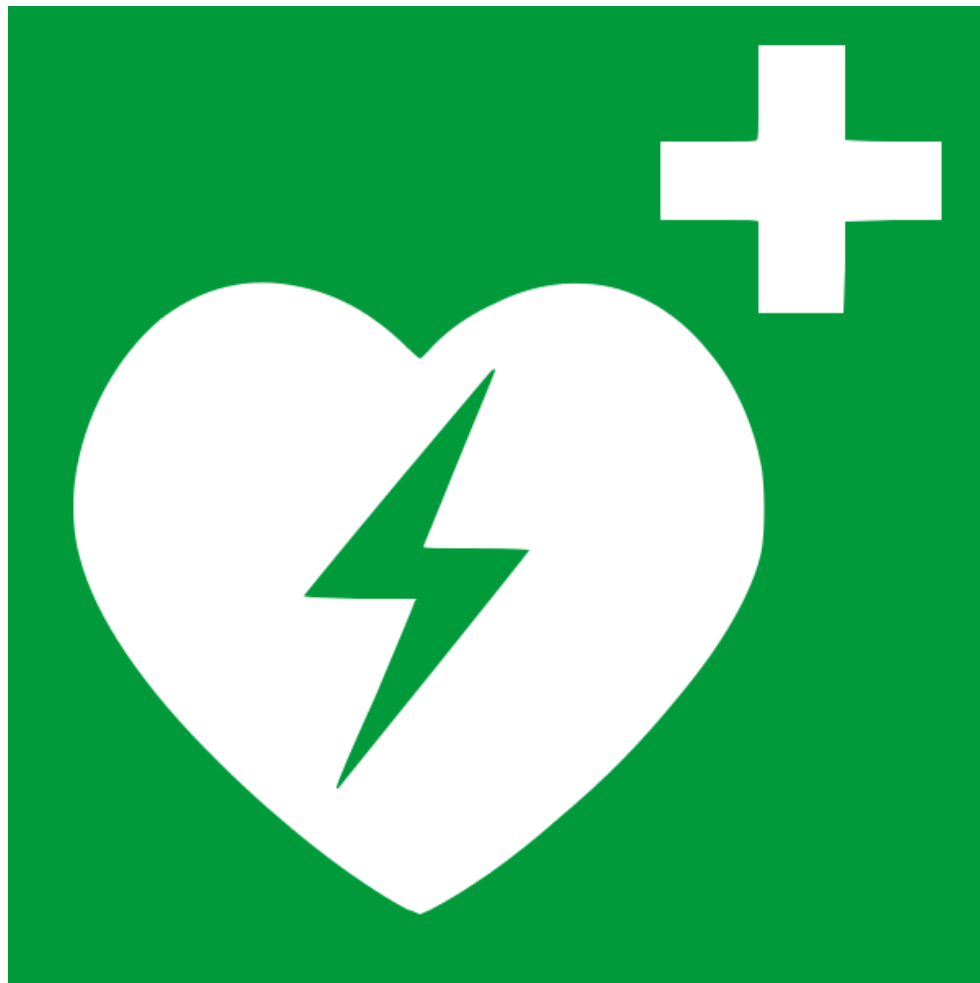

Ārējais automatizētais defibrilators

Ārējais automatizētais defibrilators

Slīkšana un bērni

Uzvedība pie ūdenstilpnēm:

1 – 8 gadi: neapzinās briesmas (stāvi krasti, slidens utt.); baidās no ūdens; ja pazaudē vecākus visbiežāk virzās paralēli krastam vienā vai otrā virzienā.

> 8 gadi: sākas pārgalvība, neapdomība (lēcieņi, palīgierīces, nepārbauda peldvietas drošumu)

Bērnu pamatatdzīvīnāšanas algoritms

Zīdaiņi

Bērni

Bezsamaņa

Sauc palīgā

Atver elpceļus

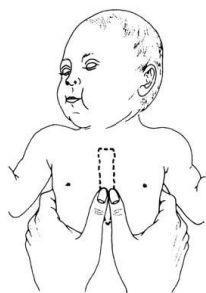
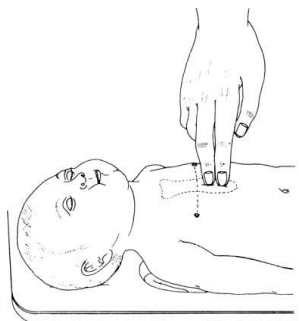
Neelpo

5 mākslīgās ieelpas

Nav dzīvības pazīmju

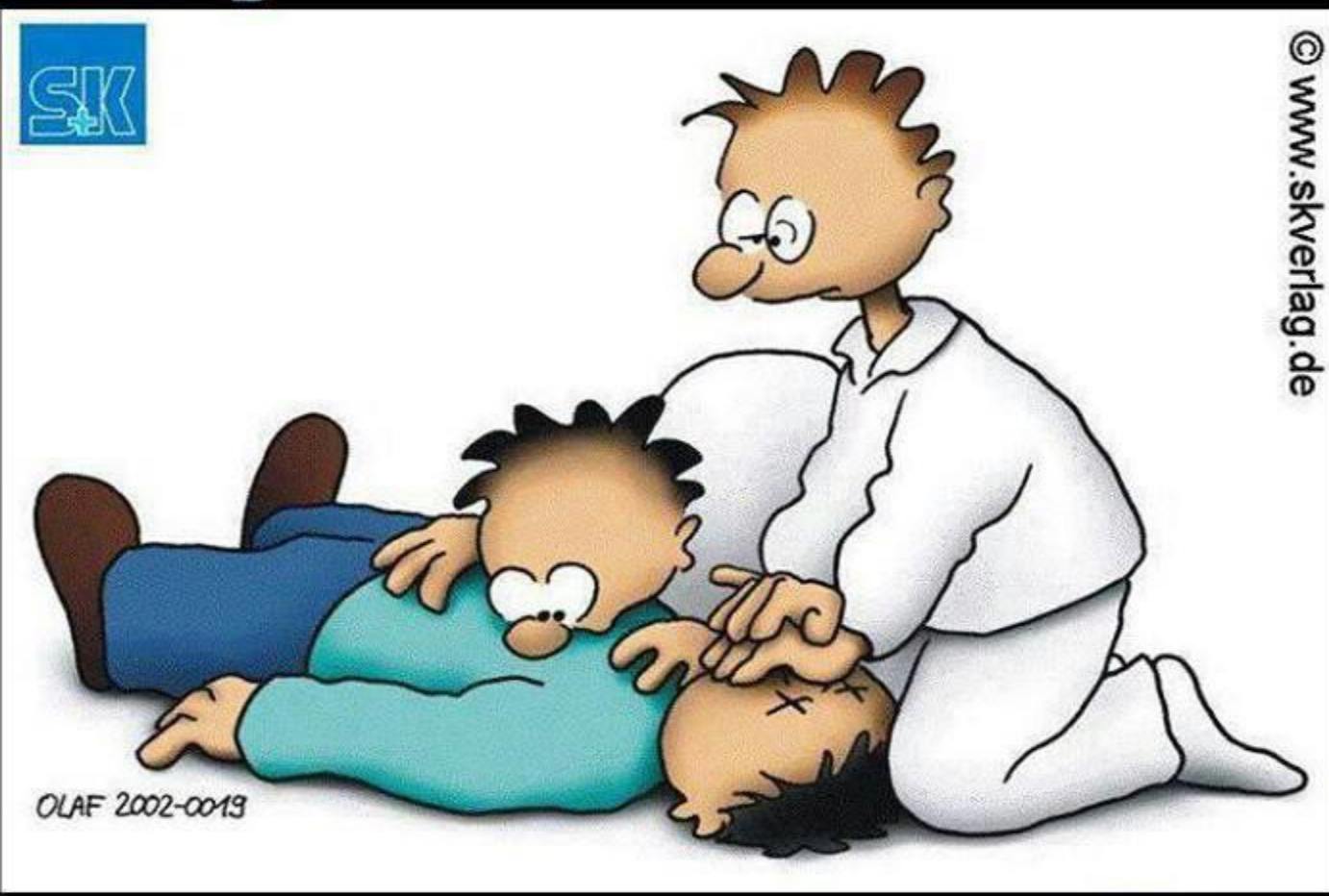
113

15 krūšu kurvja kompresijas 2 ieelpas 15:2

Paldies par uzmanību! ☺

Dyslexic CPR

Jautājumi??